

П А Р И Ж

Готов с листовите пред него Добри потеглил за вече близкият Париж, но някаква тревожност го връхлитала, някакво предчувствие за неприятност. Той вече навлизал в този огромен, световен град за който беше чел и слушал толко много. Решил беше да навлезе с камиона до центъра или поне близо до стария център, където е Айфеловата кула или Триумфалната арка.

Около центъра всички по-главни улици се преасфалтирали и колите са движели в колона по един, затова когато минал покрай Айфеловата кула не можал да спре, а я видял в движение. На първият възможен мост преминал Сена и се насочил към Триумфалната Арка, където улиците не се пре-асфалтирали. Самата арка са намирала в средата на кръгово движение, но кръгат бил доста обширен и в него се вливали десетина улици, доста широки, но не колкото Шанз-Елизе.

Добри направил два кръга около Триумфалната арка, като чели триумфи рал в знак на осъществяването на своята голяма мечта да види Париж.

„Това е голяма моя лична победа, за това ще отида и ще мина без камиона, под Триумфалната арка като генерал, триумфиращ след голяма победа”. Той паркирал на удобно място, далече от преминаващите коли. Облякъл риза с къс ръкав от бежево трико, която имала по три жълти звезди от страни на яката, а на раменете и на ръкавите по три жълти нашивки. С тази армейска униформа Добри триумфирал под Триумфалната арка в Париж и я документирал с една снимка на своя фотоапарат, която помолил да му направи случаен минувач. „Може аз да съм първият българин минал под Триумфалната арка – помислил си той с гордост – е, може и друг някога да е минал, но със сигурност съм първият международен шофьор и първият, който е осъществил мечтата си”!

Връщайки се при камиона заварил там някакъв мъж над 50, със запренати ръкави на светло синя риза, с голям корем и тъмен панталон закачен с тиранти на отпуснатите му рамене.

- Здраво брато ! – поздравил непознатия – Я сум югославянин, Митре ме викат и радим туа с жената, е в оня билдинг као потдръжка и вратар, а жената е чистачка. Защо не ни додеш на госте?

- Благодаря за поканата, с удоволствие бих ти гостувал, но не мога да оставя камиона на улицана без надзор. Може да го откраднат, може полицията да ме глоби...

- Не бери грижа! Я имам право на паркинг место за служебни нужди.

Имам и специална пропускателно-разрешително, да го сложим на камионо на прозорецо за полицията. Не бери грижа за това, сичко е по законо. Тука братко ората са ного добри, пакост нема да ти направат, но моабет с тех на може да се направи, се бързат и само „Бон жур” кажат и бегат. Верно, че и языко не можааме да научим с жената, ето вече 15 годин сме тука. Дойдооме за децата да учат в Сорбоната, а ния да работим тук и да ги издръжаме. Те изучиа, почнаа работо тука, изжения се и ния с жената ни напред ни назад. Мачно ни е за старио край, ама там при кой да идем, децата и внуците са тук...- затрепера гласът на Митре.

На Добри му стана жал за този имигрант.

- Добре, ще ти гостувам, но първо ми покажи къде ще паркирам камиона! Митре му показва мястото, което било точно до стената на блока му, но не затваряше улицата. Там той стоял няколко дена докато разглеждал Париж, но през нощите, Добри си спял в камиона за по-сигурно.

След като паркирал,направи един душ в банята на новият си сипознат, блякъл се и седнали да пият по една ракия, докато изненаданата домакиня направи вечерята.

- И ния с жената сме българе, ама след Първата световна война нашето село,а и други села са дадени на Югославия. Дедата що да чини,останал е при земята си и ето баща ми,язека и моите деца сме югославяни щем не щем.

- Същото и с моите деди се случило – обади се съпругата Дочка,55 годишна енергична жена,облечена в басмяна рокля и препасана с голяма басмяна престилка.

- Ти колко ша седиш в Париж ? – попитал домакинът.

- Неколко дена докато го разгледам – отговорил неопределен Добри

- Париш и десет дена да го разглеждаш, пак нема да ти стигне времето, толко е голем и толко ного има да се гледа – клател глава Митре.

- Е,колкото мога толкова,аз не съм турист !

- Ти знаеш ли нещо от историяна на Париш?-неочаквано го попитал домакинът.

- Знам,че е столица на Франция,че е била столица на световната мода, че е много грасив град с много исторически и културни забележителности, че тук в Лувъра е портрета на Мона Лиза,много съм слушал за Шанз-Елизе и,че Париж е градът на булевардите,за Триумфалната арка и разбира се за Айфеловата кула, друго не мого да се сетя – казал Добри.

- Слушай сега я да ти разкажем повече за Париж – облегнал се назад Митре и зараказвал – през 250 година пр.н.е.,келтското племе паризии основали рибарско селище край Сена. През 52 год.пр.н.е. Цезар завладял тези земи и нарекъл селището Лутеция, което значело-блатиста земя. Едва през 212 год. сл.н.е. е наречен Париз, на името на келтското племе паризии, които все още го населявали, а тяхното име преведено значело занаятчий. През 12 век е построен Лувъра,като укрепена крепост.По това време през 1163 г. е проектиран и започнат строежа на емблеманичната за Париш католическа черква Паришката света Богородица.Пак през 12 век е открита Сорбоната, като един от първите университети в Европа след сливането на няколко училища. В на 18 век, по време на Просвещението Париш става културна и интелектоална столица на Европа.

- По на кратко,че кюфтета са готови!-обади се от кухнята Дочка и докато тя сервираля ухаещите на нашенка гостба парещи още кюфтета, Митре набързо казал още няколко важни неща.

- Да не пропуснеш Двореца на инвалидите,където е погребан Н аполъон Бунапарт през 1840 година. Айфеловата кула е построена за Първото световно изложение.В Пантеоно са погребани Виктор Юго,Волтер,Мария Кюри и още ного,там са им написани имената на сичките. На хълма „Мон Мартър” се намира величествената католическа черква „Секре кьор”,която се види от секаде в Париш. Под нея са намира Латинския квартал,който е университетски център,пълен с кафенета и свръталище на секакви художници, които само за 10-20 франка ша те нарисуват за спомен. Да ти кажа само, че площад „Конкорд” на който сега се намира египетския обелиск, който е донесен от Наполъон,преди се е казал площад „Революция” и на него се е намирала прочутата Гилотина,където са обезглавени почти всички водачи на Великата Френска революция начело с Робеспьер, а на площада където се е намирала Бастилията сега се намира Парижката опера.

- А бре остави човеко да яде! – скара се домакинята на съпруга си.

- Ти откъде знаеш толко много за Париж? – попитал Добри.

- Ние с жената бееме даскале на село и от там, я обичам да се интересувам, да чета и да се разговарам с ората за сичко – обяснил той своята информираност и любов към знанието.

- Кюфтетата са много вкусни - похвалил домакинята Добри – какви подправки сте им сложили ?

- А! – учуди се Дочка - Я се така ги права, откак се помна. Така мама ме е научила. Слагам малко ситно нарязан кромид, малко копар, малко кимион и малко сода, сичко това го омесвам и го оставям половин-един час да поеме миризмите и да втаса.От содата се надуват и стават сочни. Това е сичко. Сега немах време да ги чекам да втасат...- обясняваше непринудено тя.

- На кюфтеа връви червено вино – казал Митре и налял чашите от една бутилка,която извадил из под масата.

След вечерята,домакините се поинтересували от живота на Добри.Той им разказал за себе си, за семейството си,з а работата си,за децата и пр.след което си извинил,че е уморен, благодарил за вечерята и станал да си ходи.

На изпращане Митре казал, че когато реши да ходи до Версай да му се обади за да го закара, защото било далече и с обществен превоз било сложно да се отиде до там.

Сутринта се измил на импровизираната мивка т.е. металното бидонче пълно с вода, което имало на всяко ремарке, обръснал се, напарфюмирал се,облякъл пак военната риза,облякъл, светло сини дънки от тънка памучна материя, взел паспорта, валутата, фотоапарата, картата на града и тръгнал смело да покорява града на мечтите си.

Пак се снимал пред и под Триумфалната арка.Снимал се няколко пъти на прочутия булевард Шанз-Ализе,който започвал от Триумфалната арка и свършвал на площада Конкорд.Някъде по средата на булуварда на левия тротоар видял дълга опашка от търпеливо чакаши хора.”Какво ще има тук, че да има опашка и толкова дълга – зачудил се Добри и се спрял – от как напуснах Румъния,аз никъде не видях опашки ,тук ще има нещо много интересно, я да отида и да разбера”. На опашката предимно млади хора, едни пушат, други четат вестник,трети зяпат безцелно,но никой не нервничел, а да прережда било толко абсурдно, колкото да влезе някъде без билет. След известно наблюдение, Добри разбрал,че това било кино, където давали премиерният филм „Калигула”. Той решил да влезе и да види този филм след като има толко желаещи, които се редят на опашка и чакат толко дълго време отвън. Във френските кина, а вероятно и в други Западни страни, прожекцията не се прекъсва и филмът се върти постоянно,което позволява да се влезе по всяко време на прожекцията и да се излезе,когато зрителят види епизода на филма,когато е влязъл. След 45-50 минути Добри влязъл, когато на екрана давали Калигула присъстващ на сватба на местен цар, васал на Рим. В разгара на сватбеното пиршество, Калигула станал, отишъл при булката, вдигнал я от стола,навел главата ѝ с дясната си ръка,а с лявата бавно, вдигнал и запретнал роклята ѝ, пляснал я по оголеният задник, след коета си извадил възбуденото мъжко достойнство и го набудал на булката пред очите на съпругът ѝ и пред очите на смаяните сватбари.

Публиката в салона бурно реагира на видяното на екрана със свиркане и разни не цензурни думи и звуци. Някои направо онанирали, ползвайки специално оставени при столовете пликчета и салфетки.

Такмо минала първата вълна от емоции, когато Калигула оставил булката и отишъл при млекоженеца, който стоял като попарен, докато клакборите на императорът го приветствали и всячески показвали одобрение за шоуто, което императорът им предоставил. Калигула казал нещо на униженият цар от което клакборите пак бурно го приветствали,но царят мрачно мълчал, тогава Калигула, свалил панталоните на царя, хванал го за врата, навел го до масата и го изнасиллил пред всички сватбари в името на справедливостта както обяснил пред присъстващите. Пожелал на омаскарените младоженци щастлив семеен живот и напуснал сватбеното тържество под одобрителните викове на свитата си от клакбори,които той водел със себе си.

Добри бил втрещен от видяното, нещо което било немислимо да се прожектира в социалистическа държава. По-нататък прожекцията продължила с един епизод на къпеща се матрона в басейн пълен с кобилешко мляко, която повикала един от многото роби около басейна, облечен в много къса туника, за който тя явно е знаела, че е най-надарен. Матроната започнала да се чекне пред него,което естествено предизвикало повдигане на туниката под напора на еректираният робски член. Под туниката бавно се показало дулото на 52 номер далекобойна гаубица, което предизвикало бурно одобрително цвилене на матроната.Тя наредила на роба да легне на кушетката и започнала да си играе с вирнатият член,като го клатела и движела напред назад и в страни,така както шофьорите на камиони местят скоростният лост, когато превключват скоростите.Като й омръзнала тази игра матроната внимателно се наместила на уреда за женско и мъжко удоволствие и така бурно се заклатила, сякаш каубой препуска с мустанг през прерията. Всички роби били задължени да са в еректирало състояние, защото, ако робът под матроната не издържи ездата,веднага друг трябвало да го смени и така докато матроната се задоволи.

На тази сцена почти всички пликчета и салфетки влезли в употреба, защото публиката в киносалона била предимно мъжка, а тези които били с дами не ползвали пликчетата, защото дамите ги обслужвали. След тази сцена следвал секс между кон и жена.Конят бил вкаран в тясна клетка и здраво вързан от всички страни с дебели въжета за да не контузи жената. Тя клекнала под него с ръце си играела с гениталите му за да го възбуди, но безуспешно, та се наложило да докарат разгонена кобила. Щом надушил кобилата конят веднага първосигнално реагирал и еректирал. Жената полагала усилия да се съвокупли с коня,но той си искал кобилата и се дърпал.

След тази сцена Добри решил, че е видял достатъчно и излязал навън.

Слънцето греело, птиците накацали по кестените от двете страни на булеварда, цвърчели и спорели за тяхни си работи. Растоянието от Триумфалната арка до площад Конкорд не било по дълго от 500 метра.Обелискът, който донесъл Наполеон бил един от двата обелиска пред входа на храма в град Луксор в Египет.Той бил изсечен от монолитен блок червен базалт и имал дължина 21 метра. „Невероятно е как са го изсекли древните каменоделци след като не са познавали стоманата, а базалта е един от най-твърдите камъни”- учудвал се Добри гледайки този полиран до блясък,много тонен каменен обелиск.

Лувъра се намирал непосредствено до площад „Конкорд”,до него пък бил дворецат Тюйлери. До централния вход на Лувъра,Добри видял стъклена пирамида, която била построена преди една година и за която писаха и говореха по цял свят, включително и в България. Той хвърлил мимоходом само един поглед и влязъл в Лувъра. Поразили го дългите коридори пълни с туристи от цял свят. Той искал да

види най-напред Джокондата,а след това да обикаля по коридорите. Огледал се и по това, къде най-много хора се насочвали, решил, че там ще е прочутата картина и не се излъгал. Разпо редители не разрешавали на туристите да се спират пред картината, както и да я снимат. Колоната от хора вървяла достатъчно бавно за да може всеки един да се наслади на този шедьовър.Добри съсредоточил цялото си внимание, но не забелязал нищо толкова необикновено,колкото я представяха по цял свят експертите. Портретът се намирал сега зад бронирано стъкло, защото не отдавна някакъв психопат се опитал да разреже картината с нож.

Коридорите били от паркет и сякаш безкрайни. По стените висели хиляди платна,които след половин час уморили очите на Добри и той спрял вече да възприема и да помни къде,какво е видял.На излизане на двора видял стрелка с надпис Венера Милоска, която сочела към подземния етаж на Лувъра. Той слясъл надолу по стълбите и се озовал сред море от статуи. По изпитаната схема,той проследявайки най- „пълноводния” поток, скоро се озовал пред самата най-велика и най-съвършена мраморна статуя от древността. Венера Милоска със своите съвършени женски форми и грациозно наклонената ѝ глава, направила по-силно впечатление на Добри от картината на Мона Лиза.Той препълнен от впечатления, се уморил и огладнял. ”Ще обядвам на Шанз- Елизе, както съм си представял в най-смелите си мечти” – помислил си Добри и излязъл отвън. На булеварда богат избор от всички видове хранителни и питейни заведения. Едно малко „Бистро” с 5-6 маси от вън на тротоара му харесало. Тротоарът като пешеходна зона давал възможност да се изнасят маси от вън почти целогодишно. Масичките малки само за двама, били пластмасови покрити с тъмно сини покривки, на всяка имало черен пласмасов пепелник с надписано името на бистрото. Това бистро се казвало „Одеса”, изглежда основано от имигранти белогвардейци Менюто било донесено от русо момиче,облечено в руска национална носия, вероятно 4 поколение потомка на царски офицер от армията на барон Врангел. През 18-та година,когато бягала царската армия,само офицерите емигрирали във Франция,а войниците били изпратени в България,след като тогавашният Министър председател Александар Стамболийски сесъгласил да им даде убежище. Името си „Бистро” тези не претенциозни ресторантчета за бързо хранене получили от подвикванията на сервитьорите помежду си на руски език,„Бйстра,бйстра” в смисъл бързо,бързо и това станало нарицателно на този вид руски,а по-късно и не руски ресторантчета главно в Париж.

Добри си избрал от менюто риба „Сельотка” с която замезвали пиещите водка на съветските филми, но в България не са продавала. Поръчал си и една малка франзела с една бутилка бира. След като обядвал,поръчал още една бира и запалил цигара. Точно така той си беше представял в своите мечти посещението в Париж, да пие кафе или бира на „Шанз-Елизе” под вековните кестени и да наблюдава минаващите пешеходци.

След като се насладил до насита на своята сбъдната мечта, той тръгнал бавно към Айфеловата кула, която се виждала не далеч от където бил. В подножието на кулата имало табела с надпис на френски,немски и английски.

Добри не знаейки нито един от тези езици,но все пак знаел латиницата, започнал да чете и да сглобява познатите му думи от международната лексика, които през годините трайно бяха навлезли в българския език като заемки Най-общо той разбрал, че Айфеловата кула е проектирана и построена от френският архитект

Густаф Айфел на Марсово поле, като входна арка за Първото Световно изложение и по случай 100 годишнина от Великата Френска революция. Открита е на 31 март 1889. Разбрал също, че е висока 324 метра, тежи 10,100 тона, има 10,038 метални елемента и 2 мил. и 500 хиляди нита, боядисва се на 7 години от 25 бояджии за 1 година и поема 60 тона боя. От 1906 год. се използва за излъчване на радио предавания, а от 1935 год. и за телевизионни. Впечатлен от прочетеното, той направил няколко снимки от различен ъгъл, помолил няколко туристи да го снимат и прибрал фото апарата в калъфа, платил си входният билет и поел по стълбите към първия етаж. На площадката имало много платени телескопи, които обслужвали желаещите да видят Париж от високо. Добри изчакал пред един телескоп и като му дошъл реда, пуснал монета и долепил око до околяра. Над морето от постройките се откроявала катедралата „Секре кьор“ с блестящата си белота. На близо се откроявала Триумфалната арка, но колкото и да се взирал и да търсел не можал да си види камиона. Познал и Шанз-Елизе по сройната двойна редица от кестени и по стърчащия Обелиск в края на булеварда. След Обелиска познал и Лувара с Тюйлери до него.

Петте минути бързо изтекли и автоматично телескопа се самоизключил.

На площадката на първия етаж имало няколко павилънчета, където се продавали сувенири. Добри си купил един стъклен макет на Айфеловата кула, няколко картички, няколко пласмасови пепелника с шамповано изображение на кулата, няколко басмяни престилки също с шампи за жена му, а другите за подарък и накрая парфюм с името и снимката на кулата. До миналата година на първия етаж е имало ресторант, но с цел намаляване на тежестта го демонтирали и продали на американски предприемач. На първия етаж, както и на втория от вън по цялата обиколка на кулата имало опъната мрежа с цел предотвратяване на самоубийства.

Вторият етаж бил целият зает от панорамен ресторант. Повечето маси били наредени до прозорците. В средата на ресторанта на подиум се намирала кухнята и мокрият бюфет, където чевръсто работели готвачът и бармана. Над тях таванът бил във формата на фуния, която изсмуквала и отвеждала дима и миризмата от кухнята. Въпреки почти пълният ресторант, Добри видял една двойка възрастни туристи да си тръгват и веднага се настанил на тяхната маса. Мястото било с изглед към Сена и не далече се виждал островът на който величествено се издигала Парижката Св. Богородица.

Келнерът в безупречен бял костюм и папионка веднага пристигнал носейки менюто на блестящ метален поднос. Менюто било поднесено с реверанс, келнерът направил крачка в страни и застанал мирно с праметната на лявата си ръка, сгъната на две, бяла сервитьорска кърпа. Добри отворил менюто, погледал, но понеже нищо не разбирал, а се и страхувал да не избере нещо като онзи от вица, който от толкова богат избор си посочил с пръс нещо напосоки, което се оказало стар фасул. Ядосан нашенеца, че и във Франция пак трябвало да яде фасул и виждайки, че на съседна маса хората ядели печено месо казвайки „репете“ на келнера, той мислейки, че това било името на месото и той казал „репете“ на сервитьора, който естествено пак му донесъл фасул.

Добри решил да не рискува и си поръчал само бира, която и на френски се наричала така. Запалил цигара, пиел бира, гледал Париж от ресторанта на Айфеловата кула и си мислел „Осъществих точно сега още една моя мечта.“

Щом изпил бирата, келнерът веднага дошъл до него, изправил се и зачакал нова поръчка. Добри се почувствал неудобно, платил бирата и си тръгнал.

Пред Айфеловата кула на широката ниско окосена поляна, една двойка засмени младежи се представили, че са от Австралия и го помолили да ги снима. По-нататък голяма група германски пенсионери слизали от луксозен нов автобус мерцедес и се насочвали към кулата. Гледайки ги Добри си помислил „Иска ми се и аз когато се пенсионирам така да прекарвам старинитет си в екскурзии по света, като тези хора. Защо само в социалистическите страни хората да не могат свободно да пътуват по света?! Пожелавам си когато остарея, вече да сме построили този глупав социализъм и вече да можем свободно да пътуваме по света. Ако има някаква невидима сила, която да ме слуша, нека направи така, че още докато съм млад да изпрати Социализма по дяволите и България да стане свободна, демократична държава. Това е другата ми голяма мечта, децата и внуците ми да живеят свободни. До сега макар и със закъснение мечтите ми се осъществяват. Дай Боже и за в бъдеще да се осъществяват!“ Замислен така той вървял без определена цел и в един момент се усетил, че не знае къде е. Спрял и отворил картата прочел имената на улиците на кръстовището, намерил ги на картата и след като се ориентирал, видял, че най-близо се намирал Домът на инвалидите, където той пристигнал след половин час ходене.

Добри бил поразен от красотата на Кралският параклис в който се намирал ковчегът на Наполеон. Той бил умалено копие на базиликата „Св. Петър в Рим, построен в Бароков стил, който и до сега е един от шедъворите на бароковата архитектура. От вън параклисът имал двуетажна колонада, а красиво оформеният купол бил позлатен. Вътрешният двор бил заобиколен от едноетажните масивни, сгради, като казарми които и до днес се използват за старчески дом с медицински център към него.

От пред табелка с информация за туристите на която пишело, че сградата е построена по заповед на Краля Слънце – Луи 14 от 1670 до 1706 за ветераните от неговите войни, т.е. това бил дом за ветераните, а не за инвалидите, както станал известен по-късно, та и до сега.

От вътре параклисат бил кръгал, двуетажен, като вторият етаж се подпирал от 12 бели мраморни статуи на жени облечени в дълги хитони, приличащи на древногръцки богини. В средата се намирал ковчегът на Наполеон Бонапарт целият направен от монолитен къс червен кварц, подарен на Франция от руският император Николай Първи. Ковчегът имал размери 4м. дължина, 2 м. ширина и 4.5м. височина и тежал 35 тона. Вътре се намирали още 5 ковчега поставени един в друг като всеки ковчег бил от различен материя. Въху капака се намирала фигура, приличаща на малко развито руло хартия, на каквото се пишело в миналото. От страни на саркофага имало по 4 халки във вид на венци от всяка страна, също изсечени от червен кварц. Всичко това било поставено върху постамент от зелен гранит. Тук императора не бил поставен веднага след смъртта си през 1821 год., а през 1840 година.

Това била последната му цел за дена. Следвайки посоката за прибиране към камиона, той пак минал покрай Тюйлери, където са били арестувани Луи 16 и съпругата му Мария Антоанета, а по-късно гилотинирани по време на Великата Френска революция. Добри някъде беше чел, че кралицата казала на гладните си поданици, които крещели- „хляб, гладни сме“- „ами яжте пасти, щом нямате хляб“. Това ѝ коствало главата, защото те помислили, че тя им се подиграва. Тя родената

принцеса, разглезена, познавала само разкоша и нямала ни най-малка представа как живеят обикновените хора, затова и искрено им предлагала пасти вместо хляб,изхождайки от своя живот и не познаваща никакъв друг живот.

Продължавайки да върви Добри, минал покрай площад „Конкорд“, където били гилотинирани крал Луи 16 и кралица Мария Антоанета. По нататък по Шанз-Елизе, животът променял своя пулс и неусетно се подготвял за нощният начин на живот, със своите закони и с друг, особен аромат.

Ароматът на парфюми ще измести ароматът на кухня който до скоро се носел по булеварда. Романтиката на нощния живот ще измести прозаичното, делнично настроение, което си отивало заедно със залязващото слънце.

Крачейки по прочутия булевард, в главата му звучала песента на Ив Монтан „О, Шанз-Елизе“ и песента „Париж градът на булевардите“, но стомахът настойчиво му напомнял, че „сельодката“ отдавна е храносмляна.

Една пицария му привлякла вниманието с две бар-дъски от двете страни на вратата с прилежащи към тях високи кръгли столчета с облегалки.

Пицарията била на самообслужване,той си поръчал парче пица,„пиперони“, една чаша наливна бира, излязъл от вЪн и се настанил на едно от високите столчета. Смрачавало се, потокът от хора не спирал по Шанз-Ализе, едни забързани,други обикновено по-възрастните спокойно вървят, трети млади влюбени абстрахирани от заобикалящите ги се целували на всеки няколко крачки, спирайки се за малко и отново след няколко крачки пак се целували.

Изведнъж от всички страни, потоци светлина залели Триумфалната арка, която изведнъж станала по-величествена и сякаш по висока. По този начин французите осветявали и останалите значими сгради в Париж, което ги откроявало от морето постройките наоколо и подчертавало тяхната значимост.

Хората умеели да подчертават всичко с което можели да се гордеят.

Добри след като се нахранил и полюбувал на тази феерия,станал и си тръгнал. Стигайки до Триумфалната арка се спрял да прочете табелката на която пишело,че строежът ѝ е започнат през 1806 год. по заповед Наполеон и завършена през 1836 год. Височина 50 м. и широчина 45 м. Големият свод е висок 29.15 м. и широк 14.62 м. Малкият свод е висок 18.68 л. и широк 8.4

Направена е по подобие на римската арка на император Тит.Тя е направена в чест на всички воювали и загинали за Франция по времето на Първата Френска република и по време на Наполеоновите войни.Днес площадът на който се намира се нарича прощад „Шарл Де Гол“ и от Арката водят началоото си 12 булеварда.

Добри уморен, но доволин от видяното и от преживяното през този паметен ден в неговият живот, си легнал веднага и цяла нощ сънувал,чеживее вече в Париж, че е станал парижанин, но не знае френски. Опитвайки се да разговаря, докато си търсел работа, той изпадайки в ужас,че не го разбират, целият потен, се събудил от собственото си мучене.Пил вода,станал, излязъл на вЪн и запалил цигара. Триумфалната арка все така обилно залята от потоци светлина изглеждала още по величествена. Над целият Палиж се откроявала Айфеловата Кула и катедралата Секре кьор, щедро осветени, които доминирали над целия град и се виждали отвсякъде. Легнал си пак и след малко се унесъл в нездрав сън,прекъсван от някое виртуално, нощно преживяване, наситено ту с емоция, ту с възхищение, ту с някое премеждие..

Сутринта, станал, измил се на казанчето и започнал да се бърсне, търсейки лицето си в едно джобно огледалце, опряно на казанчето. От входа на жилищният блок се задал Митре и от далече, възмутено високо говорел:

- Бре Добре, защо се бричиш туа бре? Дома има бяня, има и топла вода, а ти се мачиш туа от ванка! Защо бре човеко ?!

- Аз съм свикнал, не бери грижа... –

- Йок бре! Немой така! Ела да идемо у дома! Айде! Кафо ша пиемо, а и жената пръжи мекици за закуска.

- Митре, аз не съм ви дошъл на гости, не се чувствай задължен да ме храниш и да ме посрещаш...

- Стой не думай тако! Я и жена ми волим госте, видиш сами сме као дръве у балкано измежду толико ора. Туа у Париж сме по-сами отколко никогаж, никой не може да биде самин у старио край-съкрушено казал Митре

Нямало какво да се прави и Добри приел поканата. Пили кафе, закусили мекици с прясно мляко, поговорили за тово-онова и Добри се надигнал.

- Днеска имам много места да обиколя, затова ще тръгвам. Благодаря много за закуската и за кафето.

- Сутра я ша те возим до Версай, оти е далеко, на 20 км. е от Париж – предложил Митре.

- Добре – съгласил се Добри и излязъл.

Решил да започне от Монмартър. Хванал метрото от близката спирка и след две спирки вече пристигнал. Той за първи път виждал и се возел на метро, затова с любопитство разглеждал. Тези стени от полирани мраморни плочи с различен цвят на всяка станция го силно впечатлили. Той бил чувал, че московското метро е много красиво и си помислил, че вероятно да са красиви станциите е задължително за всички метра по света. Парижкото метро е пуснато в експлоатация през 1900 год., прочел на табелка той. В подножието на хълма катедралата Секре кьор изглеждала още по-величествено, кули, кулички, малки и средни куполи и в средата огромния централен купол, който най-отгоре завършвал със статуя на Исус Христос. Камбаната тежала 19 тона и била най-голямата във Франция, само езикът и тежал 850 кг. И имал диаметър 3 м. Целият този ансамбъл бил 83.33 м. висок, 85 м. дълъг и 35 м. широк. Изграден в романо-византийски стил вътре имал множество малки параклиси и обширна крипта в средата. Изградена е върху Първата хистиянска църква в Париж. Средствата за построяването ѝ са събрани по твърде оригинална идея – съобщено било, че който си купи един камък, името му ще бъде написано на него и завинаги поставено в зида на църквата. Така от първият камък поставен на 18 юни 1875 год. До 1914 год. строежът завършил, но катедралата била осветена през 1919 год.

В подножието на хълма имало станция на наклонене железница, която за няколко минути отивала до върха, но Добри предпочел да изкачи Монмартър по безбройните стъпала. Наоколо море от сгради, покриви, улици, улички и покриви и много, много туристи плус местните, живеещи наоколо, но наред с всичко наоколо, фрапиращо впечатлие му направила абсолютната чистота. През целият му престой на върха, пък и след това не видял метачи! Хората просто на замърсявали! От горе главните улици изглеждали като артери, а малките като капилляри на този грамаден, жив организъм наречен Париж. От площадката пред базиликата се откроявала неповтарима панорама – най- близо бил Латинският квартал в който е и прочутият

Плас Пигал, кварталът на платената любов. Не далеч се виждали Пантеона, Сорбоната, а далече Домът на инвалидите, Лувъра, Тюйлери, Триумфалната арка, площада

Конкорд с Обелиска, от тук изглеждащ като тънка игла и разбира се Айфеловата кула, а Сена проблясвала и лъкатушела през целия Париж. В далечината се белеел новият, модерният Париж и там някъде бил и Версай.

Добри слизал бавно за да се наслади колкото се може по-дълго на удоволствието да крачи, като един от хилядите туристи от цял свят наоколо. От разговори с колеги, когато се върнал в България той разбрал, че нито един не е обикалял туристически Париж като него. Нито един! Той знаел, че ще има мъчителна среща с „инквизиторите”, с ДС и с други разни началници, но не искал сега да мисли за това. Сега в момент той преживявал всяка минута, дори всеки миг от удоволствието на човек,осъществил най-голямата си мечта. Той крачейки през митичният Плас Пигал,гледайки с очите си Мулен руж, където са пяли Едит Пиаф, Ив Монтан, Морис Шевалие, ФранкСинатра, Лайза Минели, Жан Габен, Елтън Джон и пр. и пр.световни звезди се чувстваше като гражданин на света. Пред погледа му се редували стрийптиз барове,секс шопове, кабарета, ношни заведения, червени фенери.Спрял се пред Мулун руж. Върху покрива е кацнала истинска вятърна мелница с огромна перка с 4 крила, достигащи до прозорците на 6 етажният блок зад нея. На табелка пишело, че кабарето е открито през 1889 год. по случай Първото Световно изложение и салонът му побира 1800 човека.Мулен руж става известно от картините на художникът Тулуз Лотрек, който бил постоянен посетител. Кабарето работело 365 дена в годината с по две представления всеки ден. В съзнанието на всички посетили Плас Пигал, той оставал завинаги,като един лъскав възбуждащ сетивата приказен свят,свят без задръжки,свят на бохеми.

Добри продължил към Латинския квартал, който винаги е бил синоним на университетския живот. Името си получава по времето на Средновековието, когато в Сорбоната се е преподавало само на Латински език.

Зад един ъгъл пред него се очертал Пантеонът с цялото си величие, кацнал на възвишинието „Свети Женвиев” в сърцето на Латинския квартал. Сградата била почти копие на Катедралата на Дома на инвалидите и на Американския Капитолий с колонада отпред и купол. На табела вдясно от входа било написано, че през 1757-90 год. е изграден в чес на Св.Женвиев, като главен храм на абатството носещо името на светеца. Тук е погребан и първият крал кръстител на французите Хлодвиг заедно със съпругата и дъщеря си.Храмът е бил ограбван от норманите през 846,884 и 892г.

Пантеонът е дълъг 110м., широк 84м. и висок 83м. Тази сграда е построена от Луи 15 на мястото на по-стара.По време на Великата Френска революция било решено храмът де се превърне в мавзолей в който да се погребват видни французи с голям принос за Франция във всички области на живота и се изреждат имената на: Волтер, Русо, Декарт, Юго, Зола, Пиер и Мария Кюри,Дюма-баща и още цяла плеяда велики французи. От горе надпис:

„ На великите хора от благодарното Отечество”!

- Ето нещо от което можем да вземем пример и да направим и у нас Пантеон, защото и ние имаме велики и достойни българи които да прославим и да показваме на чужденците, когато идват в България – мислел си Добри, докато четял надписа на Пантеона. Той обаче не знаел,за един достоен българин ,бъдещ генерал, че когато се учел тук в Сорбоната, негов състудент бил бъдещият император на Япония

Хирохито. Този принц тогава, се държал безобразно с преподавателите и не зачитал никакви правила. Веднъж по време на лекция, принца пак безобразничел и пречел на учебните занимания. Нашият студент станал и му ударил два шамара, казвайки му, че тук не е Япония, тук всички са равни и че той все още не е император. Този достоен човек бил бъдещия генерал Ковачев, баща на девойката, която си избрал за жена Кемал Ататюрк, докато бил военно аташе на Турция у нас. Генерал Ковачев отказал да даде дъщеря си на Ататюрк, не че не го харесвал, а по политически и патриотични причини, защото Турция била наш противник по време на Балканската и Междусъюзническата война.

Сорбоната била недалеч от Пантеона и той се отправил натам. Веднага я познал, защото била копие на Пантеона и на Дома на инвалидите. Същата колонада отпред, същият купол в средата и същата табелка до входа, с пълна информация за всичко по-важно касаещо Сорбоната. Добри горе-долу разбрал, че тя носи името си от Робер дьо Сорбон, френски теолог, който бил личен свещеник и изповедник на крал Луи 9 и основател на Сорбонския колеж през 1253 год., като част от Парижкия университет, който по-късно бил приел името на колежа и вече се наричал Сорбона.

Наоколо било пълно с пицарии, бистра, павильончета за бързо хранене, дори и колички приспособени за приготвяне на „хот-дог“. Той вече сериозно гладен, нямал претенции, а и цените били приблизително еднакви. Един въртящ се грамаден шиш с набучено по него месо му привлякъл вниманието. В България „дюнер кебапа“ все още не бил познат и за това Добри решил да опита тази нова за него храна. Един слаб мургав младеж, явно арабин, шумно тракал с машините и високо рекламирал дюнерите си. На малкото рекламno табло били нарисувани три вида дюнери по големина и по цените под всеки.

Добри си поръчал най-големия. Кебапчията запекъл на скарата една безквасна ориенталска тънка питка, ловко орязал краищата на нанизаното на шиша месо, което непрекъснато, въртейки се, се пекло на огъня на една газова горелка. Питката разрязал на две и в така полученият „джоб“, поставил парченцата ситно нарязано месо, лист маруля, малко мойнеза, малко кетчуп и малко люта Дижонска горчица. Бира обаче не продавал. Добри взел парещият дюнер и седнал на близката масичка. Наоколо седели студенти, които пиели кафе предимно, разговаряли, четели лекциите си или вестници. Дюнерът бил много вкусен и той се поздравил за това, че си купил голям дюнер. Да, обаче бил свикнал на всяко хранене да пие бира, но тук наоколо никъде не се продавали алкохолни напитки, вероятно заради студентите. Той станал и си купил бутилка вода. Да се купува вода в България било нещо невиджано и нечувано, а тук се продавала не само минерална вода, но и обикновена.

Добри забил поглед в големия дюнер, внимателно отхапвал и внимавал да не падне нито едно парченце, нито от месото нито от салатата. Така съсредоточен, не забелязал, че на няколко крачки от него, е застанал дългокос, брадат студент с барета на главата, облякъл развлечена тъмно зелена, войшка тениска и зелена канадка в тази жега. Студентът държал в лявата си ръка ученическо блокче, а в дясната ръка молив, който сръчно движел по листа наблокчето, като бегло поглеждал към Добри и пак рисувал. Добри спрял да дъвче и се загледал в художника, който виждайки, че го гледат се засмял и показал рисунката. Скицата доста сполучливо представлявала Добри, забил нос в дюнера.

- Биен ? – попитал студента.

- Биен... отговорил несигурно Добри и поклатил глава за по-сигурно, че е разбрал какво го пита.

Художникът, сменил молива с парче въглен, който от едната страна бил подострен, а от другата тъп и зашарил внимателно по листа, като често поглеждал обектът на своята рисунка. След минута две пак показал рисунката, която сякаш беше оживяла от светлосенките, които бяха поставени умело, около скулите, носа очите, брадичката, врата и дюнера с пълнежа.

- Биен ? – пак попитал художникът.

- Биен ! – по-уверено от преди казал Добри.

- Тре биен, сетре биен... – се чули няколко гласа от околните маси.

Художникът, благодарил с леки поклони на феновете му от съседните маси и протегнал ръка с рисунката към Добри, който също протегнал ръка за да я вземе, но художникът отдръпнал ръката с рисунката и протегнал другата.

Добри останал слисан, но от масите му подсказвали с жестове, че трябва да плати. Той оставил дюнера на масата, избърсал си ръцете от книжната салфетка, която му бяха дали с дюнера, бръкнал джоба на панталона за парите и взел една 10 доларова банкнота, която подал на художника, но онзи не я взел, а стоял усмихнат с рисунката в ръка. От масите пак се намесили в този интересен и забавен за тях случай, като показвали с ръце, че още е нужно.

Добри извадил още 10 долара и художникът с реверанс му дал рисунката.

На някои от стълбите водещи за Сорбоната седели студенти и студентки, други седели или лежели върху тревата на градинката. Добри решил и той да полегне за да му отпочинат краката. Наоколо само млади хора, едни забързани, други четат книги, трети лежат или бърбят с приятели. Той облечн в бяла тениска с къс ръкав, с къси дънкови панталонки и с маратонки от дънков плат не се различавал от студентите наоколо. Било му интересно, че тук не е забранено да се ходи по тревата и въпреки това тя е свежа, ниско окосена и въобще добре потдържана. Слънцето не напичало и младите хора безгрижно излагали телата си на тази мека топлина. Добри се обърнал на една страна за да не свети слънцето в очите му, подложил ръка под главата си и наблюдавал всичко какво става наоколо.

От някъде звучала песен на Мирей Матьо, която изведнъж седнала до Добри на студентската банка, провесила крака и извисила глас. Той студент в Сорбоната, прилежно седял с разперени пред него листове на които се ка-нел да прави записки, но Мирей Матьо била седнала на част от тях и пеела ли пеела. Той объркан, седял и се чудел какво да прави, докато колегите му правели знаци да я хване през талията и да я отведе от аулата.

Той така и направил. Излезли от Сорбоната и тръгнали из Латинския квартал, прегърнати, щастливи. Пред една книжарница Добри се спрял и я попитал-„Може ли да те целуна?, а тя каза – „Има неща за които не се пита!“

Той започнал да целува Мирей Матьо и така се увлякъл, че се възбудил. Силен женски смях и още по-силен кикот прекъснал целувките му. Добри се събудил и видял на крачка от себе портативно радио от което се носела песен на Мирей Матьо и две студентки, които гледайки го се заливали от смях. Той сконфузен сложил ръка пред издутият си панталон, взел си рисунката и напуснал района на Сорбоната.

Вървейки из малките улички, още под впечатлението на съня и неудобната ситуация в която бил изпаднал, неусетно се намерил на брега на Сена, точно пред

букинистите. Дълга редица от книжарници, павильони, будки, сергии, колички или направо на земята, търговците-букинисти предлагали на желаещите и на случайните минувачи своите предимно употребявани книги, измежду които понякога се срещали уникати с много висока научна стойност. Зяпачи нямало, тук идвали хора, които търсели нещо определено, което не можело да се намери и не се предлагало на щандовете на лъскавите книжарници, не само в Париж, но и по света. Поради езиковата бариера Добри не можел да бъде клиент, затова само бавно крачел покрай това огромно множество разностранна литература. Зад букинистите по Сена плували множество плавателни съдове, но преобладавали туристическите корабчета с открити палуби на които се виждали насядали щастливи туристи от цял свят, дошли да видят този приказен Париж, който е неизчерпаем източник на впечатления и на преживявания и който предлагал на всекиго по нещо.

В далечината зочнал да се очертава величественият силует на Парижката Света Богородица, най-напред двете 69 метрови квадратни кули, а зад тях се извисявало метално „копие” 96 м. високо, поставено върху корпуса на катедралата. Цялата фасада била с дължина 130 м. и ширина 50 м. и побирала 9 хил. човека. Тя е построена на остров Сите на Сена в самият център на старият Париж и е една от първите катедрали изградени в готически стил. Инициативата за построяването ѝ е на Парижкия епископ Морис де Сюли, а папа Александър Трети и крал Луи Седми поставили първите камъни в основите през 1163 г. Строежът е завършил през 1345 година.

Добри видял, че Катедралата има три портала – на левият била изобразена Св. Ана, майката на Дева Мария, на средният Страшният съд, а на десния портал само Дева Мария. Над порталите имало розетка 10 метра в диаметър, а под нея 28 статуи на библейски личности.

Прекрасни розетки от 13 в. украсявали катедралата от три посоки. Северната розетка изобразявала Св. Богородица, заобиколена от старозаветни пророци. Южната розетка изобразявала Исус Христос заобиколен от Девите и 12 –те Апостоли. На западната розетка Дева Мария била заобиколена от Добродетелите и от Пороците.

В Катедралата се намирала статуя на Света Богородица от 14 в., пренесена тук от параклиса Сент Етиен и известна с името „Нотр Дам”, което се превежда „Нашата Дева”. С това име Дева Мария, е популярна в римокатолическия свят вече 900 години. Вътре се намирали статуите на Луи 13 и на Луи 14. В галерията на кралете се намирали 28 статуи на юдейски крале. В Тържествената галерия са намирала поредица от арки, които са свързани с кулите. Огромен орган и свършенната акустика са сред най-ценните неща.

Тук е коронясан Наполеон Бонапарт през 1804 год. за император.

Има един интересен епизод от историята на Нотр Дам, който, ако е верен, я свързва с България по много оригинален начин.

През 1866 год. по една от стените на Катедралата се появили пукнатини, причината за които не била открита нито от френски, нито от чужди архитекти, които френското правителство поканило за консултанти. Случаят бил огласен от медиите по света.

Митхад паша, който бил Валя / Областен управител / на Дунавския вилает със седалище в Русчук / Русе /, едно време учил във Франция и следял всичко какво става там. Той съобщил на французите, че има архитект, който ще свърши работата.

Колю Фичето бил най-големият архитект по това време в Османската империя и Митхад паша изпратил него в Париж.

На Централната гара море от пътници, посрещачи и изпращачи и Колю Фичето стоял на перона, докато народа се изтегли. Стояли до последно и неговите посрещачи, които трудно познали в дребният, невзрачен на външен вид човек Великият архитект на Османската империя. Те го поканили да се настани, да се нахрани и да си отпочине от дългото пътуване с Ориент експрес. Колю Фичето, обаче обяснил, че е дошъл работа да върши, а не на гости и няма време за губене, защото в България е оставил един започнат мост и без него работниците не могат да работят. От гарата го закарали направо до Нотр Дам. Той оглеждал Катедралата, обикалял я, влизал, излизал и открил причината – имало подпочвена вода. Колю Фичето отводнил района и дори направил малка чешма в двора за спомен, след това веднага се върнал в България за да довърши моста над река Янтра при град Бяла. По време на Освободителната война, Колю Фичето застанал под същият този мост, като гарант, че мостът ще издържи тежките оръдия на братята Освободители.

Бил ранен след обяд, затова Добри си тръгнал пеш за да поразгледа още неща вървейки. Направило му впечатление многото мостове, които били прехвърлени през Сена и свързвали двете страни на Париж. Под тях се провирали непрекъснато стотици плавателни съдове. Повечето улици били павирани и много добре потдържани, никъде не видял хлътнала или изровена настилка. По-тесните улици били еднопосочни. Клоните на дърветата подкастрирани така, че да не задират минаващите коли и автобуси. Камионите се движели само по широките булеварди, а транзитните превозни средства ползвали периферийният аутобан, който опасвал Париж и много улеснявал трафика. Гледайки сградите Добри виждал как почти всяка улица или квартал имал собствена физиономия, която се определяла от времето на построяването си. Следвайки Триумфалната арка като ориентир, той уверено се насочвал към камиона си.

Пристигайки Добри по навик огледал камиона, подритнал гумите и видял, че една вътрешна гума на ремаркетото е спукана. Имало още много време до смрачавени, затова той решил сега да прави гумата. Съблякъл се и облякъл работния комбинезон. Митре го видял от прозореца и дошъл.

- Имаш ли нужда от помощник? – високо попитал той.
- Нямам!
- А от компания?
- И от компания нямам нужда, но щом си дошъл остани!
- Сутра ша идемо ли на Версай? – попитал Митре.
- Да! – кратко отговорил Добри, пъшкайки докато свалял резервната гума от стойката на ремаркетото.
- Добро! А кога ша идеш да товариш камионо?
- Утре след като разгледам двореца Версай. За колко време мислиш, че ще го разгледам?
- Зависи... Може и за 2-3 часа, а може и за цал ден...
- Ще разгледам само най-интересните неща, защото не съм турист и доста вече стоя в Париж, а и трябва да давам обяснение като се върна...

Добри се заел с развиването на ръждясалите гайки, които не се предавали лесно, но с много пъшкане, псувни и скачане с крака върху дългият лост, те все пак потдали

и се отвъртявали бавно. През това време Митре потвърждал разговора повечето време като монолог.

- Та защо брe Добре ша одиш през Марсилия,кога по-преко ти е да минеш през тунело под Монтблан, а от там през Италия и Югославия.

- Товарът който ще натоваря от тук, е са Ирак, но по-евтино им било на иракчаните товарът да отиде по море през Суецкия канал до Кувейт.

- А ти знаеш ли нещо за Дижон, Лион, Авињон и Марсилия през които ще минеш?

- Нищо не знам...- пъшкайки отговорил Добри.

- Дижон е историческата столица на Бургундия – започнал Митре – тя е известна най-много с Дижонската горчица. За туристи е интересен центъра на града,който е целия със сгради от 12– 15 век и имат и те Нотар Дам изградена през 13 век. В Дижон е роден Густав Айфел и друго интересно нема. Виж Лион е друго нещо, той е третия по големина град във Франция.

През 4 пр.н.е, е заселен от галите при сливането на реките Рона и Сона. От времето когато Цезар го завладява, та чак до 5 в.той е в пределите на Римската империя.След разпадането и става столица на кралството на Бургундия, после преминава към Свещенната римска империя и едва през 1312 год. става част от Франция. Ренесансовият период са златни години за града с по 4 панаира годишно,което изиграва важна роля за благоденствието на града. Става столица на копринената индустрия във Франция.

В Лион са родени римските императори Калигула и Клавдий, също така и Антоан дьо Сент Екзюпери. В Лион е извършено и клането на Хугенотите през 1572 год. в Дена на Св.Вартоломей.В града има и катедрала Нотр Дам, разположена на хълм, която се вижда от магистралата.

Добри запалил цигара, седнал на гумата да почине малко и се загледал в Митре с интерес.

- Ти бай Митре е трябвало да станеш екскурзовод. Как можеш толко информация да помниш? С такива подробности и с дати, само професиона лните историци боравят!

-Ако сакаш ша ти разкажем и за Авињон временната столица на папите и за град Арл, къде е рисувал Ван Гог и за Марсилия. Това са се градове през които ша минаваш доде стигнеш пристанището в Марсилия.

- Интересно ми е, разбира се! Аз направо извадих късмет с теб, че толко неща мога да науча, за градовете през които ще минавам,но от къде ти знаеш толкова много?!

- Нали ти казах, че кога дойдохме във Франция,ния бейме млади с жената и секогаш кога намерехме слободно време и пари,одехме из цела Франция.

Я секогаш преди тръгване дуго време четех справочници за туристи, та от тогава ги знам я тия подробности.

-Вземи да седнеш, че май още много има да ми разказваш-поканил го Добри и станана да продължи с лепенето на спуканата гума.

Митре седнал на бордюра и започнал отново да разказва.

- Авињон се намира на левия брег на река Рона и е основан през 6 в.пр.н.е. Папска резиденция е от 1309 г. до 1377 г.Сега, Папският дворец е в Списъка на ЮНЕСКО ,като паметник на културата,но със своите високи каменни стени с назъбени бойници прилича повече на крепост, отколкото на дом на духовно лице. В

подземята има огромен трезор за папските съкровища. Папството е единствената институция, която само взема и никога по никакъв повод на никого нищо не дава. Какъв парадокс, те, духовниците, които са дали обет за бедност са най-богатите и най-алчните от всички хора! – задъхан от възмущение казал Метре.

- Зарежи ги тия работ, разкажи за някой друг град – примирително му казал Добри и се заел да поставя залепената вътрешна гума във външната.

- Арл, е другият исторически град покрай който ша преминеш и е последният преди Марсилия. Основан е през 6 в. пр.н.е. от гръцки колонисти, които му дали името Телие. Пада под римска власт през 123 г., но през 535 г. го завладяват келтите. От 855 г. е столица на франкското кралство Арл и е нападано многократно от викинги и сарацини. Тук е коронясан Фридрих Барбароса в 1178 год. за крал на Свещенната Римска Империя. Известния художник Винсент ван Гог се премества в Арл през 1888 год., където създава 300 картини и рисунки. На следващата година е обявен за луд, защото се отрязъл ухото и принудително бил настанен в психиатрия, където и умрял.

В града се провеждат и борби с бикове, но биковете не се убиват, а на Великден има обичай любителите на силни усещания да бягат по улиците гонени от биковете. Има добре запазена Римска арена с отлична акустика, където освен борбата с бикове се провеждат оперни спектакли и всякакви музикални концерти. Арената е с каменна зидария, на два етажа, събира 2 хил. човека и е символ на града. В близост до града са „Елисейските полета, където има ранно християнски акропол възпят от Данте в неговият „Ад“. Те са рисувани от Ван Гог и от Гоген.

- Жалко, че немога да си записвам сега тези толкова интересни подробности, защото сигурно голяма част от тях, до утре ще забравя, когато минавам покрай градовете за които ми разказваш-сядайки за по цигара, казал Добри, избърсал ръцете си от една кърпа и запалил.

- И я пеуших на млади години, ама един пат четох колко са вредни и колко пари човек може да икономиса и да ги поарчи за нещо по-добро. А децата малки, парите не стигат и реших да не пуша вече, та и до сега. Глеам, че не си страстен пушач, а палиш само така, и мисла, че ако речеш лесно ша ги откажеш.

- Така е, но на шофьора докато кара, цигарата единствено му прави компания в кабината и не му дава да заспи – отбелязал Добри и станал да продължава да се занимава с гумата, но подметнал – ти продължавай да разказваш, ако искаш.

- Сега ша ти разкажа за Марсилия. Тя е вторият по големина град и най-големото пристанище на Средиземно море. Новото пристанище се намира на 50 км. от града и е дълго цели 70 км. Как ша са оправаш там, страх ме лови. Я мисла, че е по-добре касно през ноца да идеш там, кога нема голема навалица. Я така мисла, ама ти си знаеш най-добре.

- Не бери грижа! Все някак си ще се оправя. Разказвай по-нататък! – казал Добри, поел дълбоко въздух и повдигнайки с щанга гумата се опитвал да я намести върху главината.

- Марсилия е най-стария град на Франция – започнал отново да разказва Митре намествайки се по-навътре от бордюра, на първият ред плочки на тротоара – основан е през 600 г. пр.н.е. от гръцки колонисти от гр. Фокея. Превзет е през 49 г. пр.н.е. от Цезар и градът е наречен Масилия. През 5в. е превзет от Везготите, а след това от Франкското кралство. Доброволци от Марсилия по време на Великата Френска революция пеели своя песен станала известна с името Марсилеза, по името

на Марсилия, която станала Химн на Франция от тогава, та и до сега. През 1934 гдина, българинът Владо Черноземски, член на ВМРО убива в Марсилия югославския крал Александър Първи. Сега Марсилия е входна врата за идващите от колониите, а и от цела Африка емигранти, също така е най-големото средище на Исляма и седалище на Великия мюфтия. В Марсилия са погребани Ампер и Рембо.

През това време Добри завил и последната гайка на гумата, легнал на земята, свалил крика, станал и започнал да събира инструментите.

- Това ли е всичко за Южна Франция, където утре ще карам? – попитал Добри.

- Не повна дали ти казах, оти целата тая част на Франция се нарича Прованс? – попитал Митре, гледайки как Добри сръчно прибира инструментите.

- И аз не памня... събувайки комбинеzona отговорил Добри.

- Нарекли я римляните, Провинция, защото това била първата завоювана от тях земя отвъд Алпите. Друго що се сетих е, че тая земня се е прочула още през 12 век с поезията и песните на Тробадурите.

Добри се измил на казанчето, облякал пак късият дънков панталон, но вместо бялата тениска, облякъл тъмно синя тениска пак с къс ръкав.

- Да идемо у дома да се избаняш бре Добре... – предложил Митре.

- Ами ще имам нужда, след тая мръсна работа...

- Айде, стай да тръгаме – надигнал се Митре.

- Чакай, има време! Нека изпуша една цигара и да си почина малко...-

вадейки пакета с цигари казал Добри – нещо от Френската Ривиера знаеш ли, че ще минавам от там след като разтоваря в Марсилия?

- Искан ли питане! Най напред там отдохме, кого се малко замогнааме.

Ша ти разкажа за Сен Тропе, он е пръвото от интересните места през които ша минеш по магистралата, ама ша фанеш магистралата са Тулон, който е на 50-60 км. от Марсилия, от там до Сан Тропе не е магистрала и чак при град Фрежус патя се влива в магистралата водеща за Кан, Ница, Монако и отиваща до Гинуа в Италия.

- Колко километра има до там от Марсилия? – попитал Добри, наслаждавайки се на почивката и на чувството за добре свършена важна работа.

- До Тулон са 50-60 км. , а от Тулон до Сен Тропе горе долу още толко. Да не мислиш, че Сен Тропе е нещо чудо невиджано! Уличките са ного тесни. Има само две улици по които може да се влезне с кола, ама лека кола, не с камион и те са еднопосочни по едната влазяш, а по другата се покрай пристанището излязаш. Това е прочутият по цел свет Сен Тропе. По улиците само пеши туристи.

- Но защо е толкова известен и защо се нарича така? – попитал Добри.

- Тук през 68 г. е езекутиран някой си християнин на име Тропес по заповед на Нерон, който местните го произвели в светец и от тогава околните съседи започнали да наричат селището по името на светеца. Но световна известност градчето добива през 1956 год., когато тук се снима филмът „И Бог създаде жената“ с главна героиня артиската Бриджит Бардо, която остава да живее в покрайнините на градчето и до ден днешен, като се е отдала на някакво движение за защита на животните.

- В Сент Тропе са се снимани и серията от филми „Полицаят от Сен Тропе“ - отбелязвал Добри гасейки цигарата си.

- Да през 1964 год. там са снимани повечето от случките във филма. Там е сниман и филма „Басейнът“ с Ален Делан и Роми Шнайдер. Там е било и любимото място на Пикасо, а Ги дьо Мопасан се премества тук през 1870 год. и това е най-

ползотворният период от творчество. В двуетажната сграда на Жандармерията от филма с Луи дьо Фюнес и до сега се намира полицията на градчето.

- Какво ще ми кажеш за Кан – разкършвайки рамене и протягойки се попитал Добри.

- Ша ти кажа и за него, но тебе да стаяме вече. Още малко и ша са мръкне. Та Кан е превърнат в забележително селище от Лорд-Канцлера Хенри Броум през 1830 год. Кан на френски значи тръстика. Значи град в тръстиката, защото наоколо е имало само блата обрасли с тръстика. Преди това е имало само един замък-крепост от 12 в. на хълма Сук край града, който стои и досега, но е превърнат в музей на Културата до кулата на шатото На 2 км. от брега се намира остров Санта Маргарита, който е популярен от романа „Желязната маска” на големият френски писател Александър Дюма, където наистина е имало затворник с желязна маска, за който се е предпоагало, че е брат близък на Краля Слънце Луи 14. В Кан е роден Жерар Филип и тук е погребан Жан Маре друг велик френски филмов артист. Тук от 1939 год. се провежда и един от най-престижните световни филмови фестивали с награда „Златната палма”. Пред палатата, където се провежда Фестивала се намира Алеята на славата, където десетки световно известни филмови актьори са оставили отпечатъци на своите длани. - Митре направил кратка пауза и подпирайки се с ръце на коленете си с тихо охкане се надигнал и се изправил – Добре, мръкна се, я викам полека да одимо дома, доде е ранко още да са избаняш, да пиемо по една ракия и да вечераме.

- Добре, чакай да си взема кърпата, но след това само по една ракия ще прием...

- Йок бре Добре, сутра ша си одиш, па я се видим некогаш, я не! Тая вечер ша е за довиждане... Айде, айде, па ако некогаш ния ти додем на госте, тогава ти ша се реваншираш – добродушно го убеждавал Митре.

По време на аперитива разговорът се въртял все около маршрута по който ще минава Добри през Франция.

- Значи, след Кан на 40 км. от там е Ница, столицата на Лазурния брег.

Тя е петият по големина град, след Париж, Марсилия, Лион и Тулуза. Основана е през 5 в. пр.н.е. от гърци, които я кръстиле Никея. След 200 г. е завладена от Рим. През 1860 год. е приобщена към Франция, а до тогава е била част от различни независими графства и херцогства. Главния площад е направен през 1835 г. и се нарича „Масена”, а на изток от него е Старата Ница с тесни криви улички в които некогаш слънце не грее. В началото на 19 век станало традиция много англичане да прекарват зимата в Ница и през 1830 година един богат англичанин направил крайбрежна алея по която да се разхождат англичаните. Тази алея станала днешният крайбрежен булевард „Променад д, Англе” / Алеята на англичаните /, от едната ѝ страна е морето, а от другата дворци, хотели, вили, къщи, които всички са в стил Рококо. От 1873 г. до сега всека година в Ница се провежда карнавал от 13 до 25 февруари. Има сведения, че още през 1294 г. тук се е провеждал карнавал. В Ница има и парад на цветята, където царицата е Мимоза, която е и символ на града. В Ница е роден Гарибалди и там е умрел Паганини.

- Последно, само да кажа неколко думи за Монако и завръшвам – припряно казал Митре, виждайки как жена му вади от печката тавата с пълнените чушки – Монако е град държава само от 2 кв. км. Основана е от финикийците, после е владяна от Рим и много пъти минава ту във италиански, ту във френски ръце. От 1861 го. е независимо княжество управлявано от фамилията Грималди, които построяват Казино през 1863 год., като източник на доходи Монако е и данъчен рай за всякакви

бизнесмени,което осигурява друг голям приход,защото Монако няма никакви природни богатства. Там се провежда и един от етапите на Формула 1 с награда Гранд При-Монако.

Дочка вече беше сервирала пред всеки по чиния с три пълнени чушки с кайма и ориз,салата от маруля с репички и млеко с ориз за десерт. След вечерята Добри си взел довиждане с Дочка казвайки:

- Благодаря ти за гостоприемството и за вкусните гостби !

- А, то едни госбе, нищо специално не сам направила,я те гощавах с това що ядем с Митре. Това що мама и свекръвата са ме учили я това готва – без излишна скромност говорела Дочка.

- Сутра нemoй, а стаяш рано – заръчаше Митре докато испращаше госта си – до 9 часа има голем трафик, а и Версай го отварат касно...

- Аз видях на картата,че завода където трябва да товаря е близо до Версай,затова реших да ида до там с камиона за да не се връщам пак до тук. Ти ще караш напред, а аз по теб.

На сутринта доста обикаляли из квартала докато намерят място за паркиране на камиона. Митре откарал Добри до двореца и се върнал при камиона да го пази докато Добри се върне.

Версай бил 3 етажна просторна сграда с продължения от двете страни от дълги едноетажни сгради и езеро отпред. В началото е била ловна хижа на крал Луи 13,която била превърната от наследника му Луи 14 –Краля Слънце в пищен дворец обзаведен с разточителен лукс, изобилстваш от злато и скъпи мебели. Добри разгледал Огледалната зала, залата за приеми, залата за танци, покоите на краля и на кралицата. Имало традиция на почетни гости да бъде предлагана кралската спалня. Наскоро от тази привилегия се бил възползвал наскоро избрания президент на САЩ Роналд Рейган. От вѐн Добри се впечатлил от множеството позлатени статуи намиращи се в изкуствените езера и по алеите из просторния парк. Паркът бил 100 хектара

който можел да се обходи единствено с множеството туристически влакчета или с електромобилчетета от тези ползвани от играчите на голф. В парка имало и огромен канал дълъг 2 км. и широк 62 метра. Сега паркът активно се ползвал от парижани за пикник през почивните дни. По времето на монархията тук са жевеели 10 хиляди човека обслужващ персонал!

Добри напуснал този паметник на човешката суета,без да събуди у него чувство на възхищение. Сбогувал се и с Митре,този негов сънародник, който съдбата беше довела в Париж и който вегетирал със съпругата си в този величествен, но чужд за тях град в който те винаги ще си останат чужденци и ще гледат само през прозорците,как живота пулсира наоколо.

Голям металургичен завод се оказало мястото където трябва да товари Тръбите, обвити във фолио и пакетирани по 4 във връзка,всяка по 5 т. Не се наложило да разоборудва ремаркетo,въпреки,че тръбите били дълги по 10 м.,а само отворил страничните капаци и мотокарист ги натоварил за половин час.Общо за 1 ч. привършил,включително и оформането на документите.След това се обадил по телефона на представителя на СОМАТ в Париж,онзи му наредил да отиде на летище „Бурже”, където да обмити товара и където щял да бъде и самият Представител.

Добри разгледал картата на Париж, записал си улиците и изходите на аутобана, които ще ползва,поставил листа отпред на таблото и тръгнал. Летището било

наблизо до „Периферика”, така парижани наричали периферийният аутобан опасваш Париж и облекчаващ трафика, защото отвеждал транзитните автомобили, без да се налага те да навлизат в града.

На летището Добри паркирал, взел документите и тръгнал да търси представителя на СОМАТ. Намерил го в тесничък офис в който имало само едно бюро, един стол и една метална етажерка с папки по нея. Представителя, млад партиен кадър /старите не бяха образовани и естествено не знаеха чужди езици / официално облечен с черен костюм, бяла риза с черна вратовръзка, с подчертано началническо поведение, кратко му казал да остави документите и да дойде след 2-3 часа.

Добри излязъл, отишъл до камиона, обиколил го, подритнал гумите според навика си и се чудел как да уплатни времето. Влязъл в кабината, легнал на леглото, запалил цигара, но не го свъртало на едно място. След малка му направило впечатление, че наблизо често излитали и кацали малки самолетчета. Той решил да отиде и да види какво става. В летище „Бурже” не кацали и не излитали големи самолети, а било само за частни малки самолети и

се ползвало като учебен полигон за подготовка на нови пилоти. Добри преминал улицата, която делила митницата от летището и се отзовал до едно малко самолетче, около което се въртяли един тийнеджър на около 16 год. и мъж на около 45 години. Той отишъл наблизо и започнал да ги наблюдава. Мъжът облечен в кожено яке, през цялото време обяснявал нещо на младежа, обикаляли бавно самолетчето, спирали се и пак тръгвали. След около 15 минути инструктажът приключил, защото това бил учебен самолет с курсант и инструктор. Младежът се качил от лявата страна на самолета, а инструкторът преди да се качи, погледнал към Добри и му казал нещо, което естествено не разбрал и леко повдигнал рамене.

- Парле ву франсе ? – попита инструкторът.
- Не парле... – смутено отговорил Добри.

Инструкторът му казал още нещо, засмял се и с жест го поканил да се качи на самолета. Добри се колебаел, защото за него било немислимо някой да го покани, него непознатия, чужденец. Инструкторът го окуражил, като още няколко пъти го поканил с жест да се качи на самолета. Добри пристъпил колебливо и се спрял до вратата. Инструкторът отворил задната врата и му я посочил с глава. Добри се качил в кабината, която била точно като купето на лека кола, от пред две седалки, а отзад една широка седалка на която могат да седнат трима човека. Самолетчето имало две кормила, двойни педали и всичко като на учебните коли се дублирало. Инструкторът заключил вратите и казал нещо на момчето, което посочвало уредите и говорело нещо, след това запалило мотора и пак започнало да посочва уредите и да говори. Инструкторът се обадил по радиостанцията на командната кула, след него се обадило и момчето, след което самолетът бавно излязъл на пистата. Там изчакал разрешение от диспетчера и дал газ. Моторът заревал, самолетчето се понесло по пистата и след секунди се отлепило от земята.

Добри за първи път се возел на самолет, но не се страхувал, само му било любопитно. Самолетът бързо набрал височина и се насочил към Париж, за учудване на Добри, който си мислел, че те ще се учат над полето.

Инструкторът се обърнал към него и му посочил да гледа надолу. Той видял Айфеловата кула, познал и Триумфалната арка, Секре Кьор, Нотр Дам, а Сена се извивала като змия през целия град. Добри останал с впечатлението, че инструкторът

прави тази обиколка в небето на Париж специално за него,което силно го трогнало. Това надхвърлило и най-смелите му мечни.

Той момчето от социалистическа България,където само мисълта да отиде в капиталистическа Франция се наказваше като углавно престъпление,като предателство към Родината, а той сега лети над Париж и гледа този чудесен красив град, столица на държавата прокламираше Декларацията за правата на човека, съставила Първият граждански кодекс, премахнала дискриминацията по етнически и религиозен признак. Всичко това е било провокирано от усилията на Мислителите от Просвещението и реализирано от Великата Френска революция през 1889 година.Добри се прощавал с Париж по този,колкото красив толко и оригинален начин.

След един кръг над центъра на Париж те са озовали над летището, инструкторът казал нещо и курсанта предприел кацане, преди да докосне пистата инструкторът заповядал излитане и така няколко пъти. Вначалото на Добри му нямало нищо, но след третото приземяване и излитане,започнало да му се гади. Инструкторът се обърнал,погледнал го и разбрал какво става с пасажера, засмял се свил рамене в смисъл,няма как ще трябва да потърпиш! След десетото упражнение най-после се приземили.На Добри стомахът му се бил свил на топка, но добре, че не беше изляз баницата, която Дочка му била дала за закуска иначе щеше да стане голяма покост...На сбогуване инструкторът го попитал от къде е,като изредил няколко държави, но не и България. След като Добри се представил като българин, инструкторът поклатил глава съчувствено и попитал дали е имигрант, на което Добри отговорил, че не е, което още повече удивило инструктора, който го гледал учудено, явно не разбиращ какво прави тук човек от България след като не е емигрант.

- Интернационал шофер, камион– казал Добри и показал с ръце,че върти волан. Инструкторът поклатил глава от горе надолу т.е. разбрал какво му казват,подал ръка за довиждане и понечил да тръгне, но Добри му задържал ръката и силно развълнуван казал: „Тенк ю вери мач”.Инструкторът се засмял, разбирайки, че Добри не знае френски и му отговорил „О кей „...”, след което се качил отново в самолетчето за още едно упражнение.